

D E C I Z I E

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală,
Mariana Pitic,
Tamara Chișca-Doneva,
Victor Burduh,
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL, prin intermediul avocatului Octavian Grossu,

în cauza civilă la cererea înaintată de ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL către Alexandru Zaricinîi cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Alexandru Zaricinîi, prin intermediul avocatului Tatiana Guțu, fiind casată integral hotărârea din 06 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, și adoptată o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL a fost scoasă de pe rol,

c o n s t a t ă:

La 14 iunie 2017, ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL a înaintat o cerere de chemare în judecată către Alexandru Zaricinîi cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 19 mai 2016, între ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL, în calitate de vânzător, și Alexandru Zaricinîi, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, având ca obiect predarea dreptului de proprietate asupra combustibilului (motorină) din partea vânzătorului și obligația cumpărătorului de a achita lunar costul mărfii preluate de la stațiile PECO ale reclamantului.

Drept dovadă a transmiterii de către compania ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL în folosul pârâtului a carburanților în suma totală de 18 994,83 USD, servesc listele de transmitere în proprietate a motorinei „ДТ 4” în volum total de 42 260 litri, pentru perioada 01 noiembrie - 31 decembrie 2016, toate fiind semnate în modul corespunzător de către pârât.

Reclamantul a remarcat că în conformitate cu prevederile pct. 4.1 al contractului de vânzare-cumpărare din 19 mai 2016, achitarea mărfii furnizate în

baza prezentului contract se efectuează lunar prin încasarea numerarului în casa întreprinderii nu mai târziu de data de 10 a lunii imediat următoare lunii în care a fost transmisă marfa. Însă, contrar angajamentelor asumate, precum și în pofida termenelor de plată convenite, Alexandru Zaricinîi nu a executat în modul corespunzător rambursarea datoriei debitoriale nominalizate.

Totodată, părțile au estimat anticipat prejudiciul creditorului ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL în caz de neachitare la timp a mărfii livrate, sub forma sancțiunii pecuniare de întârziere – penalitate în cuantum de 0,5% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

În pofida numeroaselor încercări din partea reclamantului de a soluționa situația nefavorabilă creată de pârâtul Alexandru Zaricinîi, pe cale amiabilă extrajudiciară, inclusiv prin negocierea modului de rambursare a datoriei, expedierea somației pe cale extrajudiciară cu invocarea recurgerii eventuale la procedura de încasare silită a datoriei prin adresarea în instanța de judecată, totuși până la momentul de față rambursarea sumelor datorate nu a avut loc. Astfel, începând cu luna februarie 2017, pârâtul nu s-a mai prezentat pentru a efectua achitățile pentru marfa de care a beneficiat real și efectiv, precum și nu este de găsit, fapt ce se confirmă prin plicurile poștale restituite expeditorului cu adevăratele însoțitoare de neînținere a expedierilor poștale.

Reclamantul a menționat că circumstanțele respective denotă o atitudine inacceptabilă față de executarea obligațiilor asumate, precum și relevă un caz evident de încălcare gravă de către pârât a tuturor obiceiurilor și regulilor de afaceri existente. Totodată a atras atenția instanței asupra faptului că la încheierea contractului și primirea mărfii, pârâtul a indus în eroare compania furnizorului, fapt confirmat doar după primirea informației de la ÎС „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „REGISTRU”, potrivit căreia reiese că pârâtul își desfășoară activitatea în Republica Moldova, unde are înregistrate bunuri, și prin prezentarea actelor care confirmă identitatea acestuia, pașaportul Republicii Moldovenești Transnistrene, inițial a urmărit scopul de a se eschiva de la executarea obligațiilor financiare.

Astfel, reclamantul a solicitat încasarea din contul pârâtului Alexandru Zaricinîi în beneficiul reclamantului ÎМ „Сэвиг Трэйд” SRL a datoriei de bază ce reiese din contractul de vânzare-cumpărare f/n din 19 mai 2016, în sumă de 18 994,83 USD, în valută națională conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii; a prejudiciului sub formă de dobândă de întârziere conform art. 585, 619 din Codul civil, pentru perioada de la 11 decembrie 2016 până la 23 februarie 2017 în sumă de 463,23 USD, precum și pentru perioada de la 24 februarie 2017 până la 18 aprilie 2017, în sumă de 393,42 USD, iar în total în contul dobânzii de întârziere suma în mărime de 856,65 USD în valuta națională conform cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării hotărârii; a prejudiciului sub formă de penalitate de întârziere conform pct. 4.1, 7.3 al Contractului de vânzare-cumpărare f/n din 19 mai 2016, pentru neexecutarea obligațiilor de plată pentru perioada de la 11 decembrie 2016 până la 23 februarie 2017 în sumă de 6 038,62 USD, precum și pentru perioada de la 24 februarie 2017 până la 18 aprilie 2017 în sumă de 5 128,60 USD, iar în total în contul penalității de întârziere suma de 11 167,22 USD, în valuta națională conform cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării hotărârii, cât și

recuperarea din contul pârâtului Alexandru Zaricinîi a taxei de stat, achitată de reclamant la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă totală de 17 954 lei.

Prin hotărârea din 06 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, cererea de chemare în judecată a fost admisă integral și s-a dispus încasarea din contul lui Alexandru Zaricinîi în beneficiul ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL a datoriei contractuale în mărime de 18 994,83 USD, a penalității în mărime de 11 167,22 USD, a dobânzii de întârziere în mărime de 856,65 USD, iar în total s-a încasat suma de 31 018,7 USD în valută națională, conform cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării hotărârii, precum și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 17 954 lei și a cheltuielilor suportate pentru asigurarea acțiunii în sumă de 3 107,45 lei.

Prin decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Alexandru Zaricinîi, prin intermediul avocatului Tatiana Guțu, fiind casată integral hotărârea din 06 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, și adoptată o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL a fost scoasă de pe rol, din motiv că reclamantul nu a respectat procedura prevăzută prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară. S-au încasat de la ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL în beneficiul lui Alexandru Zaricinîi cheltuielile de judecare a pricinii ce țin de plata taxei de stat în ordine de apel în mărime de 13 465 (treisprezece mii patru sute șaiszeci și cinci) lei, 50 (cincizeci) bani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că, din pct. 9 (9.1-9.2) al contractului din 19 mai 2016, încheiat între compania ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL, în calitate de vânzător, și Zaricinîi Alexandru, în calitate de cumpărător, rezultă că ambele părți vor depune efort ca neînțelegerile apărute în Contractul respectiv, să fie rezolvate pe calea convorbirilor. În cazul când nu va fi posibil ca neînțelegerile respective să fie rezolvate pe calea convorbirilor, toate disputele urmează să fie soluționate de Judecătoria de Arbitraj al Republicii Moldovenești Nistrene.

Dat fiind faptul că apelantul și-a exteriorizat, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, voința de apelare la arbitraj, conform convenției de arbitraj existente, Colegiul a conchis că în speță se întrunesc temeiurile legale instituite de art. 267 lit. e) din Codul de procedură civilă, coroborate corespunzător cu dispozițiile art. 9 al Legii cu privire la arbitraj (aplicabilă prioritar, ca fiind o normă specială, față de sintagmele utilizate de norma generală expusă la art. 267 lit. e) din Codul de procedură civilă, conform art. 6 alin. (3) al Legii privind actele legislative), pentru scoaterea cererii de chemare în judecată de pe rol în contextul în care solicitarea dată a venit din partea unei părți în proces nu mai târziu de prima sa declarație asupra fondului litigiului. Or, din materialele dosarului rezultă că fondul cauzei a fost examinat în lipsa lui Alexandru Zaricinîi, care a solicitat amânarea ședinței de judecată în cadrul căreia a fost adoptată hotărârea în cauză.

Or, în contextul în care art. 9 alin. (1) al Legii cu privire la arbitraj, nu vizează expres care anume parte poate invoca convenția de arbitraj pentru aplicarea normelor corespunzătoare, Colegiul a conchis că invocarea acesteia de către apelant (pârât), în contextul lipsei vreunor temeiuri legale de a constata convenția dată ca fiind nulă, nevalabilă sau nesusceptibilă de executare, dispozițiile normei

indicate, coroborate cu art. 267 lit. e) din Codul de procedură civilă, se impune în speță.

Prin urmare, instanța de apel a decis că pe marginea prezentei pricini nu a fost respectată procedura prevăzută prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară.

La 29 noiembrie 2018, ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL, prin intermediul avocatului Octavian Grossu, a contestat cu recurs decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii din 06 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Potrivit recurentului, Curtea de Apel Chișinău nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate de către părți, astfel motivul reținerii spre soluționare a cauzei de către prima instanță a rămas fără apreciere juridică.

La 16 ianuarie 2019, Alexandru Zaricinîi, reprezentat de avocatul Tatiana Guțu, a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 27 septembrie 2018, fiind expediată participanților la proces la 01 noiembrie 2018 (f.d. 127), și recepționată de recurent la 05 noiembrie 2018 (f.d. 136). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 29 noiembrie 2018, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

Prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Completului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL, prin intermediul avocatului Octavian Grossu, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul

declarat de ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL, prin intermediul avocatului Octavian Grossu, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Instanța de recurs constată că, ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL a înaintat o cerere de chemare în judecată către Alexandru Zaricinîi cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a admis integral cererea de chemare în judecată formulată de reclamantă. Prin decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Alexandru Zaricinîi, prin intermediul avocatului Tatiana Guțu, fiind casată integral hotărârea din 06 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, și adoptată o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL a fost scoasă de pe rol, din motiv că reclamantul nu a respectat procedura prevăzută prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară. S-au încasat de la ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL în beneficiul lui Alexandru Zaricinîi cheltuielile de judecare a pricinii ce țin de plata taxei de stat în ordine de apel în mărime de 13 465 (treisprezece mii patru sute șaiszeci și cinci) lei, 50 (cincizeci) bani.

Examinând materialele cauzei, Colegiul constată că instanța de apel a examinat cererea de apel superficial, fără să dea o apreciere tuturor circumstanțelor cauzei și probelor anexate la materialele cauzei, care sunt importante pentru soluționarea justă a litigiului, precum și concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, soluția fiind una eronată.

În contextul prevederilor art. 373 din Codul de procedură civilă, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Colegiul precizează că soluția adoptată de către instanța de apel este bazată pe interpretarea eronată a normelor de procedură, și anume a prevederilor art. 267 lit. e) din Codul de procedură civilă.

Astfel, în conformitate cu art. 267 lit. e) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care există o convenție de arbitraj prin care părțile decid să soluționeze litigiul pe cale arbitrală, iar pârâtul în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare a ridicat obiecții împotriva soluționării litigiului în judecată.

Totodată, art. 9 alin. (1)-(4) al Legii nr. 23-XVI din 22.02.2008 cu privire la arbitraj, statuează că instanța de judecată unde este intentată acțiunea privind litigiul care constituie obiectul unei convenții de arbitraj, la solicitarea unei părți făcută nu mai târziu de prima sa declarație asupra fondului litigiului, scoate cererea de pe rol și trimite litigiul spre soluționare în arbitraj, cu excepția cazului în care instanța de judecată constată că acea convenție este nulă, nevalabilă sau nesusceptibilă de executare.

Invocarea convenției de arbitraj la o etapă mai târzie a procedurii rămâne fără efect, cu excepția cazului în care partea a avut un motiv legal de a nu o invoca și a invocat-o imediat ce motivul a încetat să existe.

În cazul în care părțile în proces au încheiat o convenție de arbitraj și una dintre ele o invocă în instanța de judecată, aceasta din urmă își verifică competența. Instanța va reține spre soluționare cauza dacă:

a) pârâtul și-a formulat apărarea în fond fără nici o rezervă, întemeiată pe convenția de arbitraj;

b) convenția de arbitraj este lovită de nulitate, și-a pierdut valabilitatea ori este nesusceptibilă de executare;

c) arbitrajul nu poate fi constituit din cauze vădit imputabile pârâtului.

În alte cazuri decât cele de la alin. (3), instanța de judecată, la cererea uneia dintre părți, își va declina competența dacă va constata existența unei convenții de arbitraj. În caz de conflict de competență, hotărăște instanța de judecată ierarhic superioară.

Reieșind din cele expuse, Colegiul conchide că instanța de apel urma să respingă solicitarea apelantului cu privire la scoaterea de pe rol a acțiunii, dat fiind faptul că nu se întrunesc temeiurile cerute de lege în acest sens. Astfel, reieșind din materialele cauzei, Alexandru Zaricinii a participat la ședințele de judecată a primei instanțe, a fost reprezentat și de un avocat în prezenta cauză, însă nu a invocat convenția de arbitraj, din aceste considerente este inadmisibilă ridicarea obiecției împotriva soluționării litigiului în instanța de judecată la o etapă procedurală ulterioară, adică mai târziu de prima sa declarație asupra fondului litigiului.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a interpretat prevederile normelor de procedură, ajungând la concluzia că apelantul a făcut prima sa declarație abia în ședința de judecată a instanței de apel, or, acesta a fost citat în toate ședințele primei instanțe, a cunoscut despre examinarea litigiului în instanța de judecată, având dreptul și posibilitatea de a formula cereri și demersuri.

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel a omis să se expună asupra fondului cauzei, dispunând scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel urma să examineze litigiul în fond, să constate și elucideze pe deplin circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, să le examineze și să le dea o apreciere în cumul, reflectând în decizie motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe,

precum și argumentarea preferinței unor probe față de celelalte, așa cum prevede alin. (4) al art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare a fondului în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale pricinii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL, prin intermediul avocatului Octavian Grossu.

Se casează decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „Сэвиг Трэйд” SRL către Alexandru Zaricinîi cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Judecătorii

Oleg Sternioală,

Mariana Pitic,

Tamara Chișca-Doneva,

Victor Burduh,

Svetlana Filincova